

میان آن کشور و همسایگانش بینجامد. شکل دیگری از کشور نامتجانس نیز در «کشورهای دو ملیتی» مشاهده می‌شود که در زمان یورش استعماری غرب در دوران جدید به وجود آمد. در این کشورها اقلیت‌های اروپایی الاصل بر اکثریت بومی مسلط‌اند و پدیده «دو فرهنگ گرایی» به وضوح به چشم می‌خورد. در بسیاری از موارد این تسلط به بروز منازعات مرگبار میان گروه‌های مختلف منجر شده است.

«مهاجر نشین استعمارگر» که بر اساس تجاوز نژادپرستانه در منطقه‌ای نامتجانس استقرار یافته شاید خطرناکترین شکل کشور نامتجانس در منطقه‌ای واحد باشد. در دوران استعماری هم آفریقا و هم آسیا در اثر اینکه آساج چندین حمله از سوی استعمار مهاجران اروپایی شده‌اند متحمل مصائبی بوده‌اند.

استعمار علت اللعل جنگ بوده و هنوز هم هست و در نتیجه ملت‌های استعمار شده مستحکم شداید بسیار شده‌اند. این امر در مناطقی که وحدت منبث از یکپارچگی عوامل انسانی و طبیعی را از دست داده‌اند به مثابه نیروی ویرانگر عمل کرده است. کوشش در جهت متوقف ساختن آثار ویرانگر استعمار و ترمیم ضایعات متح از آن نخست به صورت مقاومت در برابر یورش‌های استعماری و متعاقباً به شکل جنگ‌های انقلابی به منظور کسب آزادی متجلی شده است و این اقدامات برای استقرار صلح و بازگشت به وضعی عادی لازم تلقی شده‌اند.

در عین اینکه استعمار شکل بسیار واضحی از استعمار است، استعمار به طور کلی، حتی در صورت یک

کشور یا گروه واحد منبع تنش‌هایی می‌شود که احتمال دارد به جنگ و انقلاب منجر شود. در هر جامعه، انقلاب اجتماعی چیزی بیشتر یا کمتر از باسختی قاطع به استثمار طبقات محروم توسط طبقه مسلط نیست.

از وجوه معیّنه جهان نو یکی ظهور ایدئولوژی است، و منازعات شدید ایدئولوژیکی باعث ناراحتیهای بسیاری در زمان ما بوده‌اند. به وضوح این نوع مبارزه یکی از منابع تنش بود که به آنچه عموماً «جنگ سرد» نامیده می‌شود انجامید. حملات رقیب ایدئولوژیکی که رسانه‌های گروهی را فرا گرفته رو به فزونی است.

تروریسم علت دیگر تنش در سطح منطقه است که به صورتی پدیده‌ای از جهان معاصر رخ نموده است. عوامل متنوعی - ناسیونالیستی، اجتماعی، ایدئولوژیکی، سیاسی، فکری - ترکیب شده و به بروز این پدیده منجر شده‌اند. تروریسم هنوز بیشتر در پرده‌ای از ابهام پوشیده شده. ولی بهر حال واضح است که میان آن و مبارزه با استعمار باید تفاوت قائل بود. ترور ممکن است به دست افراد انجام شود و نیز ممکن است رسمیت یابد و دولتها به آن دست زنند.

برای از میان برداشتن علت تنش چه باید کرد؟ هر اقدام مثبتی باید بر درک آمال و غرایز بشری مبتنی باشد. گرایش به اخوت بشری غریزه طبیعی انسانهاست، حال آنکه احساسات نژادپرستانه‌ای که بر اذهان بعضی از مردم غالب شده تحریفی از آن غریزه است. حس ملیت نیز برای انسان، که «حیوانی اجتماعی» است، طبیعی است، ولی ملیت پرستی افراطی تحریفی آشکار از آن حس است. بشر به صورت غریزی خواهان عدالت است، ولی به مجرد

اینکه به قدرت رسید به بهره‌گیری از دیگران می‌پردازد. بعد روحانی از وجوه معیّنه بنیادین طبیعت بشری و نیروی محرکه ایمان مذهبی است. ولی تعصب مذهبی تحریف آن نیروی محرکه است. بالاخره، در حالیکه تمایل بشر نسبت به ایدئولوژی‌هایی که مستضمن توصیفی جامع از جهان هستی است طبیعی است، برخورد‌های ایدئولوژیکی تحریف آن میل طبیعی است.

مسائلی که در روابط بشری بروز کرده‌اند تا حدود زیادی مولود عدم توانایی در زمینه فراهم آوردن سازش است میان تهنهاتی که مبتنی بر تکثر گروه‌های مرجع و تضادهای مصنوعی میان خواسته‌های این وابستگی‌های چند جانبه است. تأکید بی‌مبالغه‌آمیز بر گروه «ملی» و به زبان نیاز وابستگی ملتها به گروه جهانی باعث وارد شدن زبان فراوان به دنیا شده است. این امر عواقب وخیمی برای همه ملتها به بار آورده است. میان عظمت خطرهایی که خود را در معرض آن قرار داده‌ایم و حقارت منافع ملی که به خاطر آنها مبارزه می‌کنیم و اگر تمام جهان از بین برود آن منافع نیز محتوم به فنا هستند تضاد چشمگیری وجود دارد. این گفته آرنولد توینی است در مقدمه‌ای که بر کتاب برتراند راسل، آیا بشر آینده‌ای دارد؟ نوشته است. ■

احمد صدیقی الدجانی، استاد تاریخ در مرکز علمی مطالعات تاریخی درباره کشورهای عرب، مؤلف آثار فراوانی در زمینه تاریخ دنیای عرب است.

«صلح و آرامش وجود ندارد زیرا که عدالت وجود ندارد»

برجسته حقوق سیاهان جنوب آفریقا است. او همواره بر روش‌های مسالمت‌آمیز در مبارزه تأکید داشته است. بخشی از سخنرانی وی که در ۱۱ دسامبر ۱۹۸۴ هنگام دریافت جایزه نوبل ایراد کرد در زیر می‌آید.

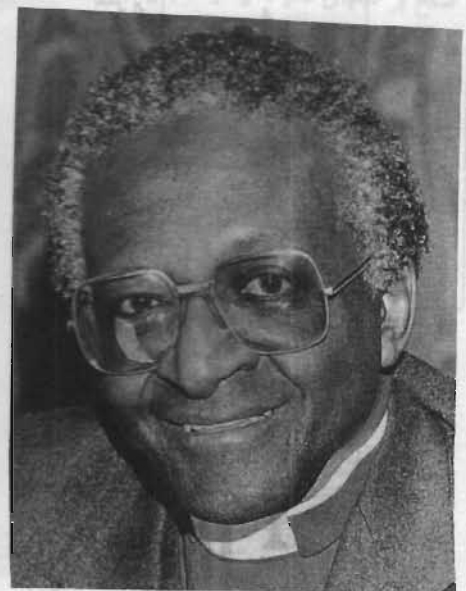
دزموند مپیلو توتو، شیخ کلیسای انگلیکن ژوهانسبورگ از سال ۱۹۸۵، به خاطر سهمی که در مخالفت با آپارتیید داشته در سال ۱۹۸۴ به دریافت جایزه صلح نوبل نایل آمد. وی که دبیرکل شورای کلیساهای آفریقای جنوبی است از حامیان

می‌رود. ... ما توانایی آنرا داریم که چندین برابر جمعیت فعلی دنیا را تغذیه کنیم، ولی هرروز با کابوس انسانواره‌هایی مواجهیم که کاسه‌ای در دست در صف‌های بی‌پایان می‌لوند و در انتظار دریافت چیزی هستند که شفقت دنیا برایشان فراهم آورده است - چیزی بسیار ناچیز و بسیار دیر. چه زمانی از گذشته درس خواهیم آموخت؟ چه زمانی مردم دنیا به پا خواهند خاست و خواهند گفت: دیگر بس است؟ ... چه زمانی خواهیم آموخت که مسابقه روزافزون تسلیحاتی صرفاً عدم امنیت جهانی را تشدید می‌کند؟ در قیاس با زمانی که تکنولوژی ما و هزینه‌های ما کمتر بود به مراتب به فاجعه همسوزی هسته‌ای نزدیکتریم.

بباید در راه صلح و آرامش کار کنیم. اگر خواهان صلح هستیم، بباید به خاطر عدالت کار کنیم. بباید شمشیرهای خود را به گاو آهن تبدیل کنیم.

... سرزمینی در برابر ما قرار دارد که فاقد عدالت، و در نتیجه صلح و امنیت است. ناآرامی بومی شده است، و تا زمانی که آپارتیید، ریشه اصلی همه اینها، از بین نرود از وجوه معیّنه آفریقای جنوبی باقی خواهد ماند. ... در آفریقای جنوبی صلح و آرامش وجود ندارد. صلح و آرامش وجود ندارد زیرا که عدالت وجود ندارد. تا زمانی که تمام اهالی آن سرزمین زیبا از عدالت برخوردار نشوند صلح و امنیت واقعی نمی‌تواند وجود داشته باشد. از این رو درباره آفریقای جنوبی به تفصیل سخن گفته‌ام که سرزمینی است که بهتر از هر جای دیگر با آن آشنا هستم و در ضمن نمونه‌ای است از آنچه که به درجات مختلف در سرزمینهای دیگر دنیا یافت می‌شود - عدالت که وجود نداشته باشد، تکریر صلح به مخاطره می‌افتد.

فقدان امنیت در جهان، ملتها را به مسابقه تسلیحاتی جنون‌آمیزی وا داشته و در حالیکه میلیون‌ها نفر قحطی زده وجود دارد بیلیونها دلار در تهیه وسایل تخریب به هدر

جنگ هسته‌ای ۵۰۰۰ مگاتن

۱/۳ سلاحهای هسته‌ای موجود

اکسیدهای نیتروژن
فرسایش
لایه اوزن
افزایش اشعه
ماورای بنفش

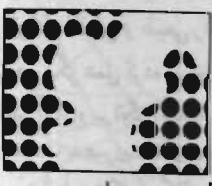
تشنه آبی
نوترونها
و اشعه گاما

انفجار حرارتی

موج
انفجار

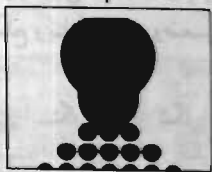
دود
و غبار

آتش‌سوزی
چنگلها
شهرها
ذخیره‌ها
انبارهای مواد سوختی

انهدام
خاک
(فرسایش)

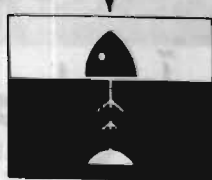
نزولات
رادیواکتیو محلی

تاریکی
وزمستان
هسته‌ای

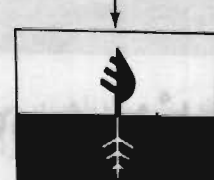
انهدام
گیاهها
۱۰ تا ۲۰
کیلومتر مربع

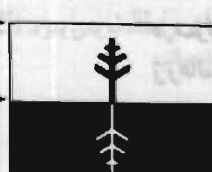
الردگی آب
توسط
۱۳ - ۱۶

توقف عمل
فتوسنتز

فروریزی
مواد آلی
مرده

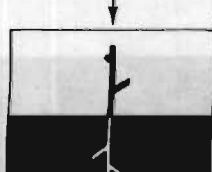
افزایش
مواد آلی بیجان

افزایش
اکسید کربن
۲۵۰ تا ۹۰۰
بخش در میلیون

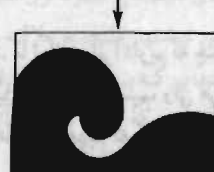
افزایش عمومی
درجه حرارت
تبدیل مناطق
استوایی به کوب
و افزایش درجه حرارت
در مناطق قطبی

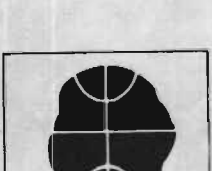
فشار بر
زیست کره
از دیه‌اد عوامل
تجزیه مواد آلی

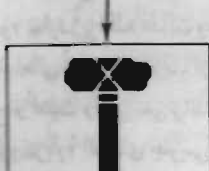
تحتی
عمومی

ذوب
یخهای قطبی
و جریانه‌های سیلابی

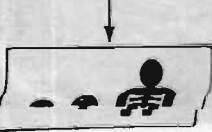
اثرهای رادیو اکتیو
در سراسر جهان
اترورتیوم - ۹۰
وکسپوم - ۱۳۷

اقتصاد
دوره نوسنگی
و معیشت
در سطح حداقل

کاهش
جمعیت
۵۰۰ میلیون؟

الردگی

۱ - در سال ۱۹۸۴ میلادی، قدرت انفجاری سلاحهای هسته‌ای در جهان به ۵۰۰۰ مگاتن رسید.